

«ایران» از تأثیر انباشت بدهی بانک‌ها طی سال‌های گذشته در صورت مالی سال جاری گزارش می‌دهد

دخل و خرج بانک‌ها بر پایه بدهی انباشته

مجموع درآمد‌های ۹ بانک دولتی کشور حدود ۲۳۱ هزار میلیارد تومان و هزینه‌هایشان نیز ۲۶۹ هزار میلیارد تومان است

گروه اقتصادی / براساس اعلام بانک مرکزی، در مجموع ۳۶ بانک و مؤسسه اعتباری بانکی دارای مجوز در کشور وجود دارد که ازاین تعداد هشت بانک دولتی است که با درنظر گرفتن بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تعداد بانک‌های دولتی به ۹ مورد می‌رسد. براین اساس از بانک‌های تجاری سه بانک سپه، ملی و پست بانک دولتی هستند. دربخش بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای نیز هر پنج بانک فعال دولتی هستند که شامل توسعه‌تعاون، توسعه صادرات، صنعت و معدن، مسکن و کشاورزی می‌شود. با توجه به این که صد درصد سهام این بانک‌ها دولتی است، بودجه آنها نیز باید مانند سایر شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه پیشنهاد شود. در لایحه بودجه ۱۴۰۱، نام ۹ بانک دولتی دیده می‌شود که هفت بانک در بخش سودده و سربه سر و دو بانک در بخش زیانده جای گرفته‌اند.

براساس اعداد و ارقامی که در پیوست شماره سه لایحه بودجه سال آینده آمده است، مجموع درآمد‌های این ۹ بانک بیش از ۲۳۱ هزار و ۴۲۸ میلیارد تومان و هزینه‌های آنها نیز درمجموع بیش از ۲۶۵ هزار میلیارد تومان است. براین اساس جمع منابع ۹ بانک سودده و زیانده دولتی در سال آینده بیش از ۲۷۵ هزار و ۹۴۲ میلیارد تومان و مصارف آنها ۱۹۳۶ هزار میلیارد تومان است.

در مجموع بودجه کل پیشنهادی بانک‌های دولتی برای سال آینده ۲۲ درصد، درآمد ۲۵۰۷ درصد، هزینه‌ها ۲۱۰۶ درصد، مالیات ۴۰۵ درصد و ۵۰ درصد سود ویژه نیز ۴۰۵ درصد نسبت به بارقام سال جاری رشد دارد. مقایسه بودجه سال ۱۴۰۱ با سال ۱۴۰۰ حاکی از رشد ۲۵ درصدی درآمد بانک‌ها در سال آینده است. طبق لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، در بخش بودجه بانک‌ها، میزان درآمد پیش‌بینی شده تنها ۳۳۱ هزار ۴۲۸ میلیارد و ۵۷۵ میلیون تومان برآورد شده است. این عدد در بودجه

سال ۱۴۰۰ برابر با ۱۸۴ هزار و ۲ میلیارد و ۶۰۰ میلیون تومان بوده است که نشان‌دهنده رشدی ۲۵ درصدی است. به نظر می‌رسد بخش اعظمی از زیان بانک‌های دولتی ناشی از تلنبارشدن تسهیلات تکلیفی دولت‌های گذشته و فشار برای تسهیلات دهی بوده است

▪ **سود ۴۰۳ هزار میلیارد تومانی ۷ بانک دولتی**

در لایحه بودجه سال آینده نام هفت بانک شامل کشاورزی، بانک مرکزی، مسکن، صنعت و معدن، توسعه صادرات، پست بانک و توسعه تعاون در بخش بانک‌های سودده یا سربه سر دیده می‌شود. منابع و به میزان آن این بانک نیز ۹۱۰۴ هزار میلیارد تومانی است. در میان این بانک‌ها در بودجه سال آینده بیش از ۹۱ هزار و ۴۸۱ میلیارد تومان است.

از منابع ۹۱۰۴ هزار میلیارد تومانی بانک‌های سودده دولتی، بیش از ۹۰۰۳ هزار میلیارد تومان آن درآمد و ۱۰۱ هزار میلیارد تومان آن به عنوان سایر دریاقت‌ها اعلام شده‌است، اما در بخش مصارف ۹۱۰۴ هزار میلیارد تومانی، بیش از ۸۵۰۹ هزار میلیارد تومان هزینه‌است. همچنین این هفت بانک در سال آینده بالغ بر هزار میلیارد تومان باید مالیات بپردازند که جزو مصارف آنهاست. در این سال، ۲۰۱ هزار میلیارد تومان بابت ۵۰ درصد سود ویژه و ۱۰ میلیارد تومان هم بابت سود سهام پرداخت می‌کنند.

هزینه‌های سرمایه‌ای بانک‌های سودده ۳۰۷ هزار میلیارد تومان و ۲۰ میلیارد تومان نیز برای افزایش دارایی‌های جاری بانک‌ها درنظر گرفته شده است. گزشتنی است، بر اساس بند چ ماده ۲۸ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، شرکت‌های دولتی و بانک‌های موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری که در بودجه کل کشور برای آنها سود ویژه پیش‌بینی شده است، مکلفند حداقل ۵۰ درصد سود پیش‌بینی شده را هر سال با ساز و کار ماده ۴ قانون مذکور به حساب درآمد عمومی واریز نمایند.

بدین ترتیب درجداول منابع و مصارف، درآمد هفت بانک سودده دولتی ۹۰۰۳ هزار میلیارد تومان و هزینه‌های این بانک‌ها ۸۵۰۹ هزار میلیارد تومان است. بدین ترتیب درآمد این هفت بانک دولتی ۴۰۳ هزار میلیارد تومان از هزینه‌های آنها بیشتر است.

▪ **بیشترین درآمد هزینه**

در میان هفت بانک دولتی که در لایحه بودجه سال آینده در بخش سودده و سربه سر از نظر منابع و مصارف ذکر شده‌اند، بیشترین درآمد به بانک کشاورزی تعلق دارد که درسال آینده بیش از ۳۴۰۵ هزار میلیارد تومان است. این درحالی است که هزینه‌های این بانک نیز ۳۴۰۴ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است که فاصله کمی با هم دارد.

پس از آن، بانک مسکن با ۲۰ هزار میلیارد تومان درآمد در رتبه دوم قرار دارد. با توجه به ۲۰ هزار میلیارد تومان هزینه‌ای که برای این بانک پیش‌بینی شده است، مسکن درسال آینده جزو بانک‌های سربه سر محسوب می‌شود. بانک مرکز جمهوری اسلامی ایران نیز با ۱۴۰۴ هزار میلیارد تومان درآمد در جایگاه سوم نشسته است و با توجه به هزینه ۱۰۰۴ هزار میلیارد تومانی آن درسال آینده ۴ هزار میلیارد تومان سود می‌دهد.

بانک صنعت و معدن یا درآمد ۷۰۸ هزار میلیارد تومانی در رتبه بعدی قرار دارد. با اندکی اختلاف، هزینه‌های این بانک نیز ۷۰۷ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است. بانک توسعه تعاون نیز درآمد و هزینه‌های سربه سری دارد. در سال آینده درآمد و هزینه‌های این بانک اندکی بیش از ۶ هزار میلیارد تومان درنظر گرفته شده است. پس از آن پست بانک با درآمد ۴۰۵ هزار میلیارد تومانی و هزینه ۴۰۴ هزار میلیارد تومانی قرار دارد. در انتها بانک توسعه صادرات ایران است که درآمد آن ۲۰۹ هزار میلیارد تومان و هزینه‌های آن ۲۰۸ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

و بودجه کشور با همکاری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت امور مناطق محروم حداکثر تا یک ماه پس از ابلاغ این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، تعیین می‌شود.

در تبصره ۱۸ لایحه بودجه نیز در بند چ، بانک‌ها و مؤسسات عامل موضوع قانون حمایت از توسعه و ایجاد اشتغال پایدار در مناطق روستایی وعشایری (برداشتی از محل منابع صندوق توسعه ملی) مکلفند منابع حاصل از بازپرداخت تسهیلات تلفیقی موضوع قانون مزبور را با رعایت دوره تأمین مالی تسهیلات (موضوع ماده ۱۳ آیین‌نامه اجرایی قانون مزبور) براساس ابلاغ صندوق پیشرفت و عدالت ایران صرف اعطای تسهیلات به طرح‌های اشتغالزایی در مناطق هدف کنند. دستورالعمل اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و معاونت توسعه روستایی ریاست جمهوری ظرف مدت یک ماه پس از ابلاغ این قانون، تهیه و برای اجرا ابلاغ می‌شود

طبق بند «د» این تبصره نیز، در سال ۱۴۰۱ سهم بخش‌های مختلف اقتصادی از تسهیلات پرداختی شبکه بانکی برای تولید و اشتغال را وفق قوانین و با رعایت بند (پ) ماده ۴۶ قانون برنامه ششم توسعه و بر اساس شاخص‌هایی که تا یک ماه پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان برنامه و بودجه کشور تهیه می‌شود به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد.

بر اساس بند «ه» تبصره ۱۸، به دولت اجازه داده می‌شود تا سقف ۳۰۰ هزار میلیارد ریال از سهام وسهم الشرکه خود در شرکت‌های دولتی و همچنین اموال منقول و غیرمنقول را صرف افزایش سرمایه دولت در بانک‌های دولتی کند. بانک‌های مذکور موظفند ۳ برابر این تسهیلات شورای فقهی را به تسهیلات حمایت از تولید و اشتغال اختصاص دهند.

عکس: اسنپا

سود و زیان بانک‌های دولتی در لایحه بودجه ۱۴۰۱ (اعداد به هزار میلیارد تومان)			
بانک	درآمد	هزینه	سود و زیان
بانک‌های سودده و سربه سر	۹۰۰۳	۸۵۰۹	۴۰۳ (سود)
کشاورزی	۳۴۰۵	۳۴۰۴	۱۰۰ (میلیارد تومان سود)
مسکن	۲۰	۲۰	۰
صنعت و معدن	۱۴۰۴	۱۰۰۴	۴ (سود)
توسعه تعاون	۶	۷۰۷	۱۰۰ (میلیارد تومان سود)
پست بانک	۴۰۵	۶	۰
توسعه صادرات	۲۰۹	۴۰۴	۱۰۰ (میلیارد تومان سود)
بانک‌های زیانده	۱۴۱	۱۷۹	۳۸ (زیان)
ملی ایران	۷۵۰۹	۷۸۰۹	۳ (زیان)
سپه	۶۵۰۱	۱۰۰۱	۳۵ (زیان)

به پرداخت تسهیلات قرض الحسنه از محل صد درصد مانده سپرده‌های قرض الحسنه و ۵۰ درصد سپرده‌های جاری شبکه بانکی پس از کسر سپرده قانونی به موارد مندرج در قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی از جمله قانون برنامه ششم توسعه است.

همچنین طبق تبصره ۱۶ لایحه بودجه سال آینده، تسهیلات تکلیفی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از طریق بانک‌های دولتی، خصوصی و مؤسسات اعتباری غیربانکی مکلف

در این بانک‌ها کند. افزایش سرمایه دولت در بانک‌ها از محل فروش اموال مازاد بانک‌ها موضوع اجرای ماده ۱۶ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی یک مبلغ هزار و ۳۵۰ میلیارد ریال خواهد بود.

یکی از این تکالیف در بند «ه» تبصره بودجه است که براساس آن به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به تجدید ارزیابی دارایی‌های بانک‌های دولتی اقدام و مازاد منابع حاصله (با نرخ صفر مالیاتی) از صرف افزایش سرمایه دولت

شبکه بانکی ارتباط دارد، اما برخی از تکالیف که به‌طور معمول هر سال تمدید می‌شود، به‌طور مستقیم بانک‌های دولتی را خطاب قرار داده است.

بر این اساس زیان بانک سپه ۳۵ هزار میلیارد تومان است که از محل سایر برای تأمین منابع زیان جبران می‌شود.
▪ **مهم‌ترین تکالیف بانک‌ها در بودجه ۱۴۰۱**
در لویح بودجه، بسیاری از تکالیف به‌صورت مستقیم و غیر مستقیم با

رئیس کل بانک مرکزی در دیدار با آیت‌های عظام نوری همدانی، جوادی آملی و سبحانی عنوان کرد

ضرورت انطباق بانکداری با فقه اسلامی

رئیس کل بانک مرکزی به همراه اعضای شورای فقهی بانک مرکزی در دیدار با مراجع تقلید و آیات عظام، حسین نوری همدانی، عبدالله جوادی آملی و جعفر سبحانی بر ضرورت انطباق بانکداری با فقه اسلامی تأکید کرد و گفت: توسعه بانکداری در چهارچوب قواعد شرعی و اسلامی، برای ما مهم و حائز اهمیت بوده و در دستور کار جدی بانک مرکزی در دوره جدید است.

به گزارش بانک مرکزی، علی صالح‌آبادی در سفر یک روزه خود به شهر قم به منظور دیدار با مراجع و آیات عظام ضمن اشاره به ایجاد شورای فقهی بانک مرکزی و فعالیت‌های این شورا طی سه سال گذشته، در این خصوص تأکید کرد: وظیفه شورای فقهی تطبیق قوایم و قوانین بانکی با مبانی شرعی و فقهی است و در این دوره نیز تلاش کردیم با تقویت جایگاه شورای فقهی و ایجاد دبیرخانه آن در بانک مرکزی، نسبت به گسترش فعالیت‌های این شورا اقدام کنیم.

صالح‌آبادی با اشاره به فعالیت‌های کمیته فقهی بورس در دوران حضورش در بازار سرمایه تصریح کرد: موضوع توسعه بانکداری در چهارچوب قواعد شرعی از دغدغه‌های این دوره است و در همین راستا کارگروه تخصصی شورای فقهی بانک مرکزی به منظور بررسی مسائل و مباحث کارشناسی و ارائه نظرات به شورای فقهی، در شهر قم تشکیل شده است.

وی خاطر نشان کرد: امیدوارم به یاری خداوند بتوانیم شرایطی را فراهم کنیم که دغدغه مراجع و متدینین درخصوص امور بانکداری رفع شود. همچنین در این دیدارها علی صالح‌آبادی گزارشی از اقدامات بانک مرکزی ویژه در راستای تحقق بانکداری اسلامی و تقویت ارزش پول ملی را به مراجع تقلید و آیات عظام ارائه کرد.

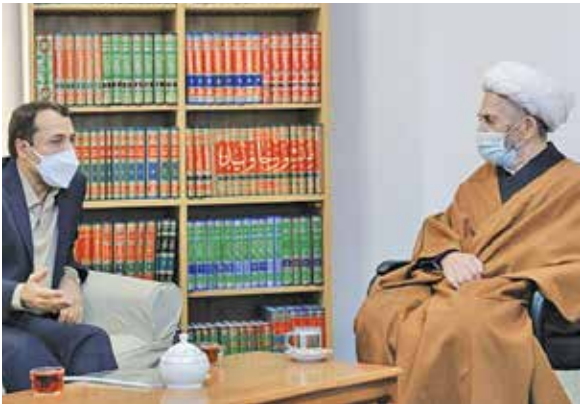
دیدار با آیت‌الله العظمی نوری همدانی

تقویت ارزش پول ملی شد و گفت: کنترل تورم امری بسیار مهم است و باید تلاش کرد تا به با کارگری سیاست‌های مناسب به برطرف شدن مشکلات معیشتی مردم کمک کرد.

▪ **آیت‌الله العظمی جعفر سبحانی؛ بانک‌ها امانت‌دار سرمایه مردم باشند**

در ادامه دیدارهای رئیس کل بانک مرکزی با مراجع تقلید، آیت‌الله العظمی جعفر سبحانی با اشاره به تاریخچه بانکداری ایران گفت: بانکداری اسلامی و ضوابط و قواعد آن باید بتدریج گسترش پیدا کند. لذا بانک‌ها و کارکنان شبکه بانکی باید امانت‌دار سرمایه‌ها و حافظ منافع مردم باشند. از طرفی ضروری است بانکداری اسلامی پی گرفته شود.

وی افزود: همچنین در موضوع تعدد شعب بانکی باید این موضوع بررسی و به‌منظور تطبیق با استانداردهای موجود در این زمینه اقدامات لازم انجام شود. ذکر این نکته ضروری است که در فعالیت‌های بانکی نیز، باید کارمزد واقعی در نظام بانکی مبنای کار باشد. آیت‌الله العظمی سبحانی در پایان افزود: بانک‌ها امانت‌دار مردم باشند. همه باید کمک کنند تا بانکداری اسلامی که به نفع مردم است و از

دیدار با آیت‌الله العظمی جعفر سبحانی

توانستند حق را باطل کنند و اختلاس صورت بگیرد. ایشان در بخش دیگری از سخنان خود ابراز داشت: آبروی انسان امانت الهی است و انسان امین‌الله است، پیامبر دست کارگری را بوسید که برای خودش کار می‌کرد و کنار سفره خود می‌نشست. بر همگان واجب است که این مملکت را با کارمات اداره کنند و راه آن رونق تولید و اشتغال است.

آیت‌الله العظمی علوی گرگانی این نشست صمیمانه با اشاره به این کشور امیدواریم شهیدان همان طوره که در زنده بودن خود فکر جامعه خود هستند در آخرت و در برزخ نیز به فکر جامعه خود هستند و مرتباً برای مردم دعا می‌کنند، کشور چنین سرمایه معنوی عظیمی دارد. باید قدردان این سرمایه‌های عظیم معنوی و مادی بود و از آنها به بهترین نحو در راستای آبادانی این کشور بهره گرفت.

▪ **توسعه بانکداری اسلامی به‌طور جدی در دستور کار بانک مرکزی قرار دارد**

رئیس کل بانک مرکزی گفت: در دوره جدید بانک مرکزی، توسعه بانکداری بر مبنای قوانین اسلامی با تمهیداتی که اندیشیده شده است در دستور کار جدی قرار گرفته است.

به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، صالح‌آبادی در ادامه سفر

▪ **ناظران شرعی به ساختار بانک‌ها اضافه می‌شوند**

رئیس کل بانک مرکزی گفت: در راستای نظارت بر اجرای مصوبات شورای فقهی در نظام بانکی، کشور ناظران شرعی به کمیته تطبیق بانک‌ها اضافه خواهند شد.

صالح‌آبادی در جمع اعضای «کارگروه تخصصی فقهی بانک مرکزی» در قم با بیان اینکه تحول نظام بانکی بر اساس تطبیق با اصول فقهی و شرعی در این دوره با جدیت بیشتری خواهد شد، گفت: در این راستا و در مرحله نخست حوزه نظارت بانک مرکزی موظف شده است عملکرد بانک‌ها در اجرای اصول شرعی را در قالب فرم‌های مشخص به‌طور مستمر مورد بررسی قرار دهد.

صالح‌آبادی یادآور شد: در همین راستا فهرست افرادی که توسط شورای فقهی احراز صلاحیت شوند در اختیار بانک‌ها قرار خواهد گرفت.

دیدار با آیت‌الله العظمی جوادی آملی

رئیس کل بانک مرکزی همچنین بر ضرورت آموزش ضوابط فقهی و شرعی در حوزه بانکی به مدیران ارشد تمام پرسنل شبکه بانکی تأکید و ابراز امیدواری کرد که این روند به بهبود فرآیندهای بانکی در راستای اجرای اصول بانکداری اسلامی منجر شود.

آیت‌الله مصباحی مقدم، رئیس شورای فقهی بانک مرکزی نیز در این نشست گفت: با حضور دکتر صالح‌آبادی در بانک مرکزی شاهد افزایش توجه اصول فقهی و شرعی در نظام بانکی کشور هستیم و اثربخشی تصمیمات شورای فقهی از این به بعد بیش از پیش خواهد شد.

وی در ادامه با تشکر از زحمات و نگاه ویژه رئیس کل بانک مرکزی به جایگاه شورای فقهی در ساختار بانک مرکزی گفت: مفاد ماده ۱۶ برنامه ششم توسعه در صورت نظارت جدی بر عملکرد بانک‌ها عملی خواهد شد.